

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-4-349
Karar Sayısı : 13-09/119-65
Karar Tarihi : 06.02.2013

(Muafiyet)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Kenan TÜRK

B. RAPORTÖR : Recep GÜNDÜZ, Zeynep ŞENGÖREN, Gülçin DERE GÜNGÖR

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: - Abdulkadir Özcan Otomotiv Lastik San. ve Tic. A.Ş.
- Sumitomo Rubber Industries, Ltd.
Temsilcileri: Dr. Kemal Tahir Su
Turan Güneş Blv. No:100/20 Yıldız/Ankara

(1) **D. DOSYA KONUSU:** Sumitomo Rubber Industries, Ltd. ile Abdulkadir Özcan Otomotiv Lastik San. ve Tic. A.Ş. arasında bir ortak girişim kurulması işlemine izin verilmesi talebi.

(2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 17.12.2012 tarih ve 10545 sayılı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 01.02.2013 tarih ve 2012-4-349/MM sayılı Muafiyet/Menfi Tespit Ön İnceleme raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda,

- Bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun)'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak hazırlanan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (2010/4 sayılı Tebliğ)'in 5. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında bir ortak girişim işlemi olmadığı,

- Üretim ve dağıtım alanında gerçekleştirilen inceleme konusu işbirliği anlaşmalarına 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebilecek rekabeti kısıtlayıcı etkiler taşımaları nedeniyle Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceği,

- İnceleme konusu işbirliği anlaşmalarının 2005/4 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca anılan Tebliğ kapsamında yer almadığı,

- İnceleme konusu işbirliği anlaşmalarının 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde öngörülen şartları sağladığı tespit edildiğinden söz konusu anlaşmalara binek ve hafif ticari araçlar ve ağır ticari araçlara yönelik lastiklerin üretimi ve dağıtımını pazarında muafiyet tanınabileceği,

- Öte yandan, tarımsal makinelere yönelik lastik üretim ve dağıtımını pazarına ilişkin anlaşmalara, işbirliği taraflarının pazar payı dikkate alınarak, 5 yıl süre ile muafiyet tanınmasında sakınca bulunmadığı

ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

(4) Mevcut dosya bakımından ilgili ürün pazarı, her bir motorlu taşıt grubu için ayrı ayrı olmak üzere, "binek otomobil, hafif ticari araç, kamyon, otobüs ve tarım makineleri lastiği üretimi ve dağıtımını pazarı", ilgili coğrafi pazar ise "Türkiye" olarak tespit edilmiştir.

13-09/119-65

G.2. Bildirim Konusu İşlemin Niteliği

- (5) Bildirime konu işlem, Abdulkadir Özcan Otomotiv Lastik San. ve Tic. A.Ş. (AKO) ile Sumitomo Rubber Industries, Ltd. (SRI) arasında Türkiye’de binek otomobil ve hafif ticari araçlar için lastik üretiminde bulunacak bir ortak girişim şirketi kurulmasına ilişkindir. Ortak girişim şirketinin (*Sumitomo Rubber AKO Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş.*) hisselerinin %80’i SRI’ya, %20’si ise AKO’ya ait olacaktır.
- (6) Ortak Girişim ve Hissedarlar Sözleşmesi (Ortak Girişim Sözleşmesi)’nin 4.1. maddesi uyarınca ortak girişimin faaliyet konusu “Dunlop”, “Falken” ve “Sumitomo” marka lastiklerin Türkiye ve ihracat pazarları için Çankırı’da bulunan tesislerde üretilmesidir. Şirket ürettiği ürünlerin orijinal ekipman üreticisi (OEM) kanalına dağıtımını gerçekleştirecek ve ihracatını yapacaktır. Ortak Girişim Sözleşmesi kapsamında Çankırı’da yeni bir tesis inşa edilecektir. Ortak girişim tarafından yapılacak yatırımın 2013 yılında başlaması hususunda anlaşılmış olup, üretim tesisinin 2015 yılında üretime başlaması beklenmektedir. Bu tesisin 2019 yılı sonuna kadar günlük (.....) adet lastik üretim kapasitesine sahip olacağı öngörülmektedir.
- (7) Ayrıca, bildirimde AKO ile SRI ve AKO ile kurulacak ortak girişim şirketi arasında imzalanması öngörülen iki ayrı Mühür Dağıtım Sözleşmesi’ne yer verilmiştir. Anılan sözleşmeler uyarınca, AKO, hem ortak girişimin üretimini yaptığı ürünlerin, hem de SRI’nın ürünlerinin Türkiye’de mühür dağıtıcısı olacaktır. Buna göre, ortak girişim şirketinin yurtiçi satışları mühürsüz AKO’nun distribütörlüğü vasıtasıyla gerçekleştirilecektir. İlave SRI’nın yurtdışındaki üretim tesislerinde üretilen ve ithalat yoluyla Türkiye’de satılacak ürünlerin mühürsüz dağıtıcısı da AKO olacaktır. Bildirim Formu’nda dağıtım sözleşmeleri kapsamında kurulacak söz konusu distribütörlük ilişkisinin, AKO’nun yapacağı yatırımların geri dönüşü için önemli olduğu, bu sebeple bu ilişkinin ortak girişim şirketinin kurulması bağlamında bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.
- (8) Bildirim Formu’nda, SRI’nın dünya çapında faaliyet gösteren bir teşebbüs olmakla birlikte, Türkiye’de üretim faaliyetinde bulunmadığı, bünyesinde Petlas’ı bulduran AKO’nun ise yurtiçi pazar dinamikleri bağlamında önemli bir birikime sahip olduğu belirtilerek, işlemin ekonomik gerekçesinin teknolojik ve global deneyime sahip Japon şirketinin ülkemizde üretime başlayacak olması ve bu girişime yerli pazarı bilen bir teşebbüsün de katkı sağlaması olarak ifade edilmiştir. Ayrıca, ortak girişimin ihracat pazarları bakımından da stratejik bir işlem olduğu belirtilmiştir.

G.3. Değerlendirme

G.3.1. 2010/4 sayılı Tebliğ’in 5. Maddesi Bakımından Değerlendirme

- (9) 2010/4 sayılı Tebliğ’in 5. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, *“bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişimin oluşturulması, bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında bir devralma işlemidir.”*
- (10) Anılan tanımdan hareketle, işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında bir birleşme devralma sayılabilmesi için “ortak kontrol altında bir teşebbüsün bulunması” ve “ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkması” şartları aranmaktadır.

G.3.1.1. Ortak Kontrol Altında Bir Teşebbüsün Bulunması

- (11) İki veya daha çok sayıda teşebbüs ya da gerçek kişinin başka bir teşebbüs üzerinde doğrudan ya da dolaylı bir şekilde uzun süreli olarak belirleyici etki uygulama olanağına sahip oldukları durumlarda ortak kontrolün varlığından söz etmek mümkündür. Belirleyici etki ise teşebbüsün stratejik ticari davranışlarına engel olabileceği gücü olarak ifade edilebilir. Ortak kontrolün en açık ifadesi ise oy hakkı ve şirketin karar organlarına atanacak kişilerin belirlenmesi konularında, aralarında eşitlik bulunan iki ana teşebbüs tarafından ortak girişimin oluşturulmuş olmasıdır.
- (12) Dosya mevcudu bilgilerden, çoğunluk hissesinin SRI’nın elinde bulunmasına karşın AKO’nun

13-09/119-65

da şirketin yönetiminde ve stratejik kararların alınmasında belirleyici etkisinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla oluşacak şirket SRI ile AKO'nun ortak kontrolünde olacaktır.

G.3.1.2. Ortak Girişimin Bağımsız Bir İktisadi Varlık Olarak Ortaya Çıkması

- (13) Ortak girişimin iktisadi bağımsızlığının ölçütü, kendi pazarında bağımsız bir aktör olarak davranıp davranmadığıdır. Eğer ortak girişim Ar-Ge, ortak satış, üretim gibi ana teşebbüslerin sadece bazı fonksiyonlarını yerine getiriyorsa bağımsız bir iktisadi varlık, bir başka deyişle tam işlevsel olarak kabul edilmemektedir. Ortak girişim, bağımsız bir teşebbüsün işlevlerini, devamlılık arz edecek şekilde yerine getirmeli ve günlük işleri sürdürebilecek finans, personel ve varlıkları da kapsayan kaynaklara ulaşma amacını taşıyan bir yönetime sahip olmalıdır. Bu gereklilik ortak girişimin, aynı pazarda faaliyet gösteren diğer firmaların normal şartlar altında yerine getirdikleri işlevleri yerine getirebilmesi anlamına gelmektedir.
- (14) Ortak girişim şirketinin faaliyet konusu yukarıda da belirtildiği gibi "Dunlop", "Falken" ve "Sumitomo" marka lastiklerin üretimi, ihracatı ve OEM kanalına satışlarıdır. Bununla birlikte, Ortak Girişim Sözleşmesi'nin 4.2. maddesinde; (.....) hükmü yer almaktadır. Dolayısıyla ortak girişim şirketi üretim, ihracat ve OEM kanalına satış faaliyetini gerçekleştirecek, ancak yurt içi pazara dağıtım faaliyeti münhasıran AKO tarafından yapılacaktır. Ayrıca, ortak girişim şirketi tarafından üretilen ürünlerin markalandırılmasında ana teşebbüslerin söz hakkı bulunduğu anlaşılmaktadır.
- (15) Ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkması ile ilgili bir başka koşul da, bu şirketin anlaşmada yer alan ticari faaliyetlerini sürekli bir biçimde yürütebilmesi için, günlük faaliyetlerini sürdüren bir yönetime; mali, personel, taşınır ve taşınmaz malvarlıklarını da içeren yeterli kaynaklara sahip olması gerekliliğidir.
- (16) Kuruma gönderilen konuya ilişkin açıklamalarda, ortak girişimin kuruluş sermayesinin (.....) TL olarak taahhüt edileceği ve 2016 yılı sonuna kadar bu sermayenin tamamlanacağı belirtilmiştir. Ortak Girişim Sözleşmesi'nin 4. maddesinde de ortak girişime arazi tahsis edileceği ve doğrudan ortak girişimin menfaati için gerçekleştirilen masraf ve harcamaların ortak girişim tarafından karşılanacağı düzenlenmiştir.
- (17) Ortak Girişim Sözleşmesi'nin 10. maddesine göre her mali yılın başlangıç tarihinden otuz iş günü öncesinden daha geç olmamak suretiyle yönetim kurulu tarafından kendilerine üç yıl ileriye yönelik işletme planı hazırlanacak ve hissedarlara sunulacaktır. Ayrıca, ihtiyaç olması halinde şirket kendisine göre en avantajlı faiz, geri ödeme ve teminatlar çerçevesinde borçlanabilmektedir.
- (18) Sözleşmenin fikri mülkiyet hakkını düzenleyen 11. maddesi ve devamı uyarınca ortak girişime teknoloji ve know-how ile ilgili olarak lisans vermiş olan SRI'ya (ya da Bağlı Ortaklığına) ait her türlü fikri mülkiyet hakları ve diğer her türlü hak, sıfat ya da menfaat, her şart ve koşulda SRI'nın (ya da ilgili Bağlı Ortaklığının) mülkiyetinde olacaktır. Bununla birlikte, bir önceki cümlede sayılanlar ve Türk hukuk kurallarına göre SRI'nın sahip olmasına izin verilmeyenler hariç olmak üzere, ortak girişimin faaliyetlerini yürütmesi esnasında ortaya çıkan (patent, marka, hizmet markaları, tescil edilmiş tasarımlar, telif hakları, tasarıma ilişkin haklar, buluşlar ve gizli bilgiler dahil olmak ve fakat bunlarla sınırlı olmamak üzere) tüm fikri mülkiyet hakları ortak girişime ait olacaktır. Ayrıca, SRI sözleşme konusu ürünlerin üretimini sağlamak amacıyla kendisine ait know-how ve teknolojiyi ortak girişime sunacaktır.
- (19) Bağımsızlığın tespitinde ortak girişimin faaliyet göstereceği süre de değerlendirilmelidir. Bir ortak girişimin özel bazı durumlar (işletme sermayesinin erimesi, iflas, vb.) haricinde "kısa bir süre" sonra ana şirketler tarafından feshedilmesi, şirketin özerk olduğu yolundaki kanaatleri zayıflatmaktadır. Bununla birlikte, Ortak Girişim Sözleşmesi'nin "Süre ve Fesih" başlıklı 18. maddesinde ortak girişimin faaliyet süresinin sınırlandırılmadığı görülmektedir.

13-09/119-65

- (20) Ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkabilmesi için bir diğer husus, ticari kararlarını özgürce alabilmesi, başka bir ifadeyle pazar stratejilerini kurucularından bağımsız olarak belirleyebilmesi gerekliliğidir. Ortak girişimin ticari faaliyetlerinin büyük bir kısmını kurucu şirketlerle gerçekleştirmesi ya da kurucu şirketlerin ortak girişimle aynı pazarda veya alt/üst pazarlarda faaliyet göstermesi halinde ortak girişimin ticaret politikalarını bağımsızca belirlemesi söz konusu olamayacaktır.
- (21) Sözleşmenin 7.2. maddesinde, Yönetim Kurulunun onayını müteakip hissedarların Sözleşme'de belirlenen şartlar dahilinde şirkete geçici görevlendirilmiş personel sağlayabileceği düzenlenmiştir. Ancak yönetim kurulu, bu kişinin görev yapmak üzere uygun olmadığını iyi niyetli olarak tespit ederse ilgili hissedar bu talebi iyi niyetli olarak dikkate alacaktır.
- (22) Sözleşme'nin 12.3 maddesinde ortak girişimin üreteceği ürünlerin OEM kanalı hariç olmak üzere tüm alıcılara (.....) formülü ile hesaplanacak fiyattan satılacağı düzenlenmiştir. Bununla birlikte, Kuruma gönderilen açıklamalarda formülün değişen koşullara uyarlanması ihtiyacı doğduğunda yönetim kurulu tarafından karar alınabileceği belirtilmiştir.
- (23) Sözleşmenin 12.8. maddesi şu şekildedir: (.....)
- (24) Yukarıda yer verilen bilgilerden hareketle, ana teşebbüslerden gerek AKO'nun gerekse SRI'nın ortak girişim ile aynı pazardaki faaliyetlerine devam edecek olması, ortak girişimin dağıtım faaliyetlerinin yalnızca OE ürünler ve ihracatla sınırlandırılmış olması, OEM kanalı hariç olmak üzere ortak girişimin üreteceği ürünlerin fiyatına ilişkin formülün ana teşebbüslerce belirlenmiş olması ve ortak girişim tarafından üretilen ürünlerin yurtiçi pazara dağıtımının münhasıran AKO tarafından yapılması hususları dikkate alındığında ortak girişimin tam işlevsel bir yapı sergilemediği, ticaret politikalarını kurucularından bağımsız bir şekilde belirleyemeyeceği, dolayısıyla bağımsız bir iktisadi varlık olma kriterini karşılamadığı kanaatine varılmıştır. Bu çerçevede inceleme konusu işlemin ortak girişim sayılabilmesi için taşınması gereken bağımsız bir iktisadi varlık olma unsurunu karşılamaması nedeniyle, 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında bir ortak girişim işlemi niteliğinde olmadığı anlaşılmıştır. Bildirim konusu ortak girişim işleminin Kanun'un 7. maddesi kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmadığından, SRI ve AKO arasında üretimde işbirliğini içeren yatay bir işbirliği anlaşması niteliğinde olduğu, dolayısıyla bu anlaşmanın Kanun'un 4. ve 5. maddeleri kapsamında değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

G.4. 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 5. Maddeleri Kapsamında Değerlendirme

G.4.1. Münhasır Dağıtım Sözleşmeleri

- (25) Dağıtım sözleşmeleri, genel olarak pazarın farklı seviyelerinde faaliyet gösteren teşebbüsler tarafından yapıldıkları için dikey nitelik arz etmektedirler. Bununla birlikte, dosya konusu Ortak Girişim Sözleşmesi ve Dağıtım Sözleşmeleri lastik üretimi ve dağıtımını pazarında faaliyet gösteren iki teşebbüs olan AKO ve SRI arasında yapılmaktadır. Taraflar, Ortak Girişim Sözleşmesi ile birlikte değerlendirilmesi gerektiğini belirttikleri iki adet dağıtım sözleşmesi imzalamışlardır. Bunlardan ilki Ortak Girişim ile AKO arasında, ortak girişimin ürettiği ürünlerin AKO tarafından dağıtılmasını düzenlemektedir. Diğer sözleşme ise SRI ile AKO arasında imzalanmıştır ve AKO'nun SRI'nın ithal ürünlerinin münhasır distribütörü olmasını düzenlemektedir. Bununla birlikte daha önce de belirtildiği üzere, ortak girişim bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkmamaktadır. Bu nedenle taraflar arasında imzalanan Ortak Girişim Sözleşmesi 4054 sayılı Kanun kapsamında bir işbirliği anlaşması olarak değerlendirilmektedir. Buradan hareketle, ortak girişim ile AKO arasındaki dağıtım sözleşmesinin de bağımsız iki şirket arasındaki bir dağıtım sözleşmesinden ziyade AKO ile SRI arasında gerçekleşen lastik ürünlerinin dağıtımını konulu bir anlaşma olarak değerlendirilmesi yerinde olacaktır. AKO, Petlas marka lastiklerin üretiminin yanı sıra Petlas,

13-09/119-65

Starmaxx, Hankook, Toyo ve Maxxis markalı lastiklerin dağıtımını gerçekleştirmektedir. Benzer şekilde SRI; Dunlop, Falken ve Sumitomo marka lastiklerin üretimi ve dağıtım faaliyetleri ile iştirak etmektedir. Bu husus, söz konusu dağıtım anlaşmalarının aynı zamanda yatay bir anlaşma niteliği taşımasına da neden olmaktadır. Dolayısıyla, başvuru konusu dağıtım anlaşmaları nitelik itibarıyla "rakip teşebbüsler arasında yapılan dikey anlaşmalar"dır.

- (26) 2005/4 Sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2005/4 sayılı Tebliğ)'nin 2. maddesine göre yeni motorlu taşıtların, bunların yedek parçalarının ve tamir bakım hizmetlerinin alımı, satımı veya yeniden satımı konulu dikey anlaşmalar anılan Tebliğ kapsamında değerlendirilmektedir. Anılan Tebliğ'in 3. maddesinin (p) bendinde bir aracın parçalarını değiştirmek amacıyla aracın üzerine veya içine takılabilen, yakıt hariç olmak üzere, motorlu taşıtın kullanımı için gerekli olan yağlar gibi ürünlerin de dahil olduğu mallar yedek parça olarak tanımlanmıştır. Bu çerçevede, motorlu araçlara monte edilen lastikler de yedek parça olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla binek otomobil, hafif ticari araç, kamyon, otobüs ve tarım makineleri lastiği dağıtım konulu dikey anlaşmaların 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, anılan Tebliğ'in "Kapsam" başlıklı 2. maddesinin üçüncü fıkrasında;

"Motorlu taşıtlar sektöründe rakip teşebbüsler arasında yapılan dikey anlaşmalar bu Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanamaz. Bununla birlikte, karşılıklılık koşulu bulunmayan rakip teşebbüsler arası anlaşmalara ve;

a) sağlayıcının malların üreticisi ve dağıtıcısı olduğu, buna karşılık alıcının anlaşma konusu mallarla rekabet eden malların üreticisi olmayıp dağıtıcısı olduğu veya,

b) sağlayıcının bakım ve onarım işinin çeşitli aşamalarında faaliyet gösterdiği, alıcının ise anlaşma konusu bakım ve onarım hizmetlerini satın aldığı aşamada rakip hizmetleri sağlamadığı,

anlaşmalara da muafiyet uygulanır."

hükmü yer almaktadır.

- (27) Yukarıda da belirttiği üzere, başvuru konusu sözleşmelerde ürünler bakımından hem sağlayıcı konumunda olan SRI hem de dağıtıcı konumunda olan AKO, ilgili ürün pazarının üretim ve dağıtım aşamasında faaliyet göstermektedir. Bu nedenle anılan hüküm uyarınca başvuru konusu dağıtım sözleşmeleri grup muafiyeti kapsamı dışına çıkmaktadır.
- (28) Bu çerçevede, başvuru konusu dağıtım sözleşmeleri hem yatay hem de dikey kısıtlamaları bakımından 4054 sayılı Kanun'un 4 ve 5. maddeleri kapsamında incelenmiştir.

G.4.1.1. SRI ve AKO Arasındaki Münhasır Dağıtım Sözleşmesi

- (29) SRI ve AKO arasındaki Münhasır Dağıtım Sözleşmesi'nin 2. maddesine göre, AKO, SRI tarafından üretilen ürünlerin¹ satışlarının gerçekleştirilmesi amacıyla, Türkiye'de münhasır dağıtıcı olacaktır. Bu bağlamda, sözleşmenin 18. maddesinde AKO'nun, SRI'nın ya da bağlı ortaklıklarının acentesi ya da temsilcisi olmadığı ve ürünleri kendi adı ve hesabına, masraf ve riskleri kendi üzerinde kalacak şekilde piyasaya arz edeceği düzenlenmiştir. 3. maddede sözleşmenin süresi, Ortak Girişim Sözleşmesi'nin süresine bağlanmış olup, dolayısıyla belirsiz süreli olarak akdedilmiştir. Sözleşme'nin "Asgari Alım" başlıklı 9. maddesinde, AKO, her yıl, SRI ve AKO tarafından yıl başında karşılıklı mutabakatla belirlenecek olan asgari bir miktarda ürünlerden sipariş etme ve satın alma yükümlülüğü altına girmektedir. Buna göre, asgari alım miktarının taraflarca kararlaştırılan yıllık hedefin (.....)'ına eşit olması öngörülmüştür.
- (30) Sözleşme'nin "Aktif Satışlar" başlıklı 13. maddesi uyarınca, AKO, Türkiye dışında ürünler için aktif olarak müşteri arayışında olmayacak veya ürünlerin satışı için Türkiye dışında herhangi

(.....)

13-09/119-65

bir şube ya da dağıtım deposu kurmayacaktır. Bunun yanı sıra AKO, esaslı ölçüde sadece Türkiye dışına yönelik olarak herhangi bir reklam vermeyecektir. Türkiye dışında üretilen ve Goodyear Dunlop Tyres Eurpoe B.V. ve/veya Goodyear tarafından Türkiye'ye ithal edilerek Türkiye'de satılan "Dunlop" markalı lastikler hariç olmak üzere; SRI, ürünleri Türkiye'de doğrudan satmayacak, sair bir şekilde piyasaya arz etmeyecek veya ürünlerin Türkiye içinde üçüncü kişiler tarafından piyasaya arzına izin vermeyecektir. Son olarak, sözleşmenin 17. maddesinde sözleşmede açıkça izin verilen haller dışında, taraflardan hiç birinin sözleşmedeki hak ve yükümlülüklerini devir ve temlik etmeyeceği düzenlemesine yer verilmiştir.

G.4.1.2. AKO ile Ortak Girişim Şirketi (Sumitomo Rubber AKO Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş.) Arasındaki Münhasır Dağıtım Sözleşmesi

- (31) AKO ile Ortak Girişim Şirketi arasındaki Münhasır Dağıtım Sözleşmesi'nde de SRI ve AKO arasındaki Münhasır Dağıtım Sözleşmesi'ndekine benzer hükümlere yer verilmiştir. Bu sözleşme, ortak girişimin ürettiği ürünler² bakımından AKO'nun Türkiye'de münhasır dağıtıcı olarak atanmasına ilişkindir. Sözleşmenin 18. maddesinde AKO'nun, Ortak Girişim Şirketi ya da bağlı ortaklıklarının acentesi ya da temsilcisi olmadığı ve ürünleri kendi adı ve hesabına, masraf ve riskleri kendi üzerinde kalacak şekilde piyasaya arz edeceği düzenlenmiştir. Sözleşme'nin 3. maddesinde sözleşme süresi Ortak Girişim Sözleşmesi'nin süresine bağlanmış olup, dolayısıyla belirsiz süreli olarak akdedilmiştir. Sözleşmenin "Asgari Alım" başlıklı 9. maddesinde, AKO, her yıl, ortak girişim şirketi ve AKO tarafından yıl başında karşılıklı mutabakatla belirlenecek olan asgari bir miktarda ürünlerden sipariş etme ve satın alma yükümlülüğü altına girmektedir. Buna göre, asgari alım miktarının taraflarca kararlaştırılan yıllık hedefin (.....)ına eşit olması öngörülmüştür. Sözleşmenin "İşlem Şartları" başlıklı 10. maddesinde sözleşme kapsamındaki ürünlerin AKO'ya satışında esas alınacak fiyatın hesaplanmasına ilişkin formül (.....) şeklinde belirtilmiştir.
- (32) Sözleşmenin "Aktif Satışlar" başlıklı 13. maddesi uyarınca, AKO, Türkiye dışında ürünler için aktif olarak müşteri arayışında olmayacak veya ürünlerin satışı için Türkiye dışında herhangi bir şube ya da dağıtım deposu kurmayacaktır. Bunun yanı sıra AKO, esaslı ölçüde sadece Türkiye dışına yönelik olarak herhangi bir reklam vermeyecektir. Türkiye dışında üretilen ve Goodyear Dunlop Tyres Eurpoe B.V. ve/veya Goodyear tarafından Türkiye'ye ithal edilerek Türkiye'de satılan "Dunlop" markalı lastikler hariç olmak üzere; Ortak Girişim Şirketi, ürünleri Türkiye'de doğrudan satmayacak, sair bir şekilde piyasaya arz etmeyecek veya ürünlerin Türkiye içinde üçüncü kişiler tarafından piyasaya arzına izin vermeyecektir. Son olarak, sözleşmenin 17. maddesinde, sözleşmede açıkça izin verilen haller dışında, taraflardan hiç birinin sözleşmedeki hak ve yükümlülüklerini devir ve temlik etmeyeceği düzenlemesine yer verilmiştir.

G.4.2. 4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesi Çerçevesinde Değerlendirme

- (33) İnceleme konusu işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ çerçevesinde birleşme ve devralma sayılabilmesi için taşınması gereken unsurlardan olan bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkma koşulunu karşılamadığı ve bu nedenle anılan işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında Kurulun iznine tabi bir ortak girişim işlemi niteliğinde olmadığı anlaşılmıştır. Bu bakımdan incelemeye konu olan sözleşme çerçevesinde kurulacak yeni şirketin; SRI ile AKO arasında üretim ve dağıtıma ilişkin rakipler arasında gerçekleştirilen bir yatay işbirliği anlaşması olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (34) Rakipler arasında bir ekonomik faaliyeti yerine getirmek için yapılan bir ya da birden fazla anlaşma şeklinde tanımlanabilecek yatay işbirliği anlaşmaları, genel olarak, teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri pazarlarda rekabet güçlerini arttırabilmek ya da tek başlarına

(.....)

13-09/119-65

gerçekleştirmelerinin zor olduğu faaliyetleri yürütmek amacıyla hayata geçirilen refahı arttıracı anlaşmalardır. Globalleşme ve yeni pazarların oluşması neticesinde karşı karşıya kalınan yoğun rekabet, şirketlerin etkin şekilde faaliyetlerini sürdürebilmesi için yeni teknolojileri, daha fazla sermaye gereksinimini, araştırma faaliyetleri için daha fazla kaynak ihtiyacını beraberinde getirmektedir. Bu çerçevede, artan sermaye ihtiyacı ve Ar-Ge maliyetleri bir anlamda yatay işbirliklerini ekonomik hayatın vazgeçilmez bir unsuru haline getirmektedir. Ancak, önemli ekonomik faydalar sağlayabilen işbirliği anlaşmaları, aynı zamanda çeşitli rekabet sorunlarına da yol açabilmektedir.

- (35) Yatay işbirliği anlaşmalarına ilişkin başlıca endişeler tarafların fiyat, üretim, dağıtım veya arz miktarlarını belirlemek üzere anlaşması ya da işbirliğinin, tarafların pazar gücü elde etmesi, pazar gücünü koruması ya da artırmasına ve böylelikle, fiyat, üretim miktarı, ürün kalitesi, ürün çeşitliliği ya da inovasyon bakımından pazarda olumsuz etkilerin ortaya çıkmasına yol açmasıdır. Ayrıca yatay işbirliği anlaşmaları gizli bir karteli oluşturmak veya danışıklı hareketler için kolaylaştırıcı unsur olarak kullanılabilir ve rakiplerin çıkarlarının ve motivasyonlarının değiştirilerek önceden var olan bir kartelin sürdürülmesine, yeni bir kartel oluşturulmasına veya açık anlaşmalar olmaksızın uyumlu eylemlere neden olabilecektir.
- (36) Rakip teşebbüsler arasında gerçekleştirilen yatay işbirliği anlaşmalarının yukarıda yer verilen riskleri doğrudan ve kaçınılmaz olarak doğuracağı yönünde bir anlayış modern iktisat ve hukuk anlayışından uzaktır. Bununla birlikte olay bazında yapılacak bir inceleme ile dosya konusu yatay işbirliğinin taraflar arasında rekabeti sınırlayıcı amaç ya da etki taşıyıp taşımadığı en ufak endişeye mahal vermeyecek biçimde ortaya konulabilecektir.
- (37) Belirtilen bu hususlar inceleme konusu dosya bakımından değerlendirildiğinde dikkati çeken nokta ana teşebbüslerden yatay işbirliğine taraf olan teşebbüslerin işbirliği neticesinde kurulacak olan teşebbüs ile aynı pazardaki faaliyetlerine devam edecek olmasıdır.
- (38) AKO yurt içinde Petlas, Starmaxx, Hankook, Toyo ve Maxxis marka, binek otomobil ve kamyonet lastiklerinin satışını yapmaktadır. Öte yandan SRI ise ithal edilen lastik markalarının ülke içinde dağıtımını gerçekleştirmektedir. Yeni kurulan şirketin faaliyet konusu ise "Dunlop", "Falken" ve "Sumitomo" marka lastiklerin Türkiye ve ihracat pazarları için Çankırı'da bulunan tesislerinde üretilmesi, ürünlerin OEM kanalına dağıtımının gerçekleştirilmesi ve ihracatının yapılmasıdır.
- (39) Bu çerçevede, Ortak Girişim'in kuruluş sözleşmesinde yer alan üretilen ürünlerin markalandırılması ve fiyatların şeffaf biçimde belirlenmesine ilişkin bazı hususlar bahse konu koordinasyon riski açısından daha yakından incelenmelidir.
- (40) Ortak Girişim Sözleşmesi'nin 4.2. maddesinde (.....)
- (41) Söz konusu hükümler AKO'nun yeni şirketin yönetiminde de yer alacağı gerçeği ile birlikte düşünüldüğünde stratejik bazı bilgilerin AKO lehine paylaşımını gündeme getirmektedir. AKO yeni şirketin fiyatlamaya temel teşkil eden maliyet yapısı hakkında fikir sahibi olmanın ötesinde dağıtım kanalındaki satış fiyatı bilgisine doğrudan sahip olacaktır. Aynı zamanda AKO sözleşme hükümleri doğrultusunda belirli hallerde yeni şirketin ürettiği lastiklerin farklı markalandırılması konusunda da söz sahibi olacaktır. Bu nedenle AKO piyasada faaliyet gösteren rakiplerinden birinin fiyat düzeyi ve arz dağılımı gibi konularda doğrudan bilgi ve etki sahibi olacak, AKO ile yeni şirket arasında etkin bir rekabetin tesis edilmesi mümkün olmayacaktır.
- (42) AKO ile SRI arasında üretim alanında gerçekleştirilen yatay işbirliğinin rekabet kısıtı endişeleri bakımından daha yakından incelenmesini gerektiren önemli bir başka boyutu imzalanan münhasır dağıtım anlaşmalarıdır. İmzalanan iki ayrı münhasır dağıtım sözleşmesi uyarınca AKO hem ortak girişimin üretimini yaptığı ürünlerin, hem de SRI'nın ürünlerinin Türkiye'de münhasır dağıtıcısı olacaktır. Buna göre, Türkiye dışında üretilen ve Goodyear Dunlop Tyres

13-09/119-65

Eurpoe B.V. ve/veya Goodyear tarafından Türkiye'ye ithal edilerek Türkiye'de satılan "Dunlop" markalı lastikler hariç olmak üzere; SRI, ürünleri Türkiye'de doğrudan satmayacak, sair bir şekilde piyasaya arz etmeyecek veya ürünlerin Türkiye içinde üçüncü kişiler tarafından piyasaya arzına izin vermeyecektir. Bir başka ifadeyle, AKO ve SRI arasında tek elden dağıtım anlaşması söz konusu olacaktır. Benzer hükümler yeni kurulacak şirket ile AKO arasındaki dağıtım anlaşması için de geçerli görülmektedir. Yeni kurulacak şirket sadece OEM ve ihracat kanallarında dağıtım faaliyeti gösterecek, bununla birlikte Türkiye'deki yenileme pazarında iki teşebbüs arasında bir tek elden dağıtım ilişkisi geçerli olacaktır. AKO'nun gerek SRI ve gerekse yeni teşebbüs ile imzaladığı dağıtım sözleşmeleri belirsiz süreli olarak akdedilmiş durumdadır.

- (43) Konuya ilişkin belirtilmesi gereken önemli nokta, işbirliği taraflarının işbirliklerinin kapsamı büyüdükçe bağımsız davranma güdülerinin azalabilecek olması ihtimalidir. Bu durum belli bir alanda rakipler arasında girilen işbirliğinin kapsamının büyümesinin yanı sıra belli bir alanda yapılan işbirliğinin başka bir alanda yapılan işbirliği ile birleşmesini de kapsamaktadır. Dolayısıyla taraflar arasındaki üretim alanında yürütülen mevcut işbirliğinin münhasır dağıtım sözleşmeleri ile farklı bir alana genişletilmesinin olası rekabet karşıtı etkilerinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.
- (44) AKO'nun hem SRI'nın hem de ortak girişimin münhasır dağıtıcısı olmasının kaçınılmaz bir sonucu, AKO'nun sahip olduğu dağıtım kanallarında birbirine ikame/rakip nitelikte çok sayıda lastiğin birlikte dağıtılacak olmasıdır. Bu durum rekabetçi açıdan hem olumlu hem de olumsuz bazı sonuçlara yol açabilecektir. Öncelikle bu durum AKO'nun dağıtım kanallarında tüketicilerin daha fazla markaya erişimini mümkün kılarak tüketici tercihlerine olumlu katkı sağlayabilecektir. Öte yandan farklı dağıtım kanallarının yaratacağı rekabetçi baskının azalması ve yeni şirketin şeffaf fiyatlama politikası ve bilgi değişimini mümkün kılan yönetim yapısı nedeni ile dağıtım maliyetleri ve nihai fiyatlarda yakınsama rekabetçi açıdan doğabilecek olumsuzluklardır.
- (45) Bu tespitler doğrultusunda, AKO ve SRI arasında üretim ve dağıtım alanında gerçekleştirilen işbirliğinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebilecek rekabeti kısıtlayıcı etkilere yol açabileceği, bu nedenle sözleşmelere menfi tespit belgesi verilemeyeceği, bahse konu işbirliğinin Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde muafiyet bakımından değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

G.4.3. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (46) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamındaki anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarına muafiyet tanınmasına ilişkin koşulları düzenleyen 5. maddesinde iki olumlu ve iki olumsuz koşul sayılarak, muafiyet verilecek olan anlaşma, eylem ya da kararın söz konusu dört koşulu birden sağlaması gerektiği hükme bağlanmıştır.
- (47) Olumlu koşullardan ilki, malların üretim ve dağıtımında iyileşme ya da ekonomik veya teknik gelişme sağlama zorunluluğudur. Bu şartı, teşebbüsler arası birlikte davranış sonucu elde edilecek ekonomik fayda ve iyileşme, rekabetin sınırlanmasından dolayı oluşan zarardan daha ağır basmalıdır, şeklinde özetlemek mümkündür. Üretim veya dağıtım maliyetlerini düşüren, kaliteyi arttıran, piyasaya yeni girişleri kolaylaştıran ve yeni üretim tekniklerinin gelişmesine katkıda bulunan anlaşmaların genellikle bu ilk kriteri sağladığı kabul edilebilir.
- (48) SRI küresel otomobil üreticilerine ürün temin eden ve dünya çapında faaliyet gösteren bir teşebbüs olup, Türkiye'de üretim faaliyetinde bulunmamaktadır. Bununla birlikte, SRI ürünlerinin Türkiye'de dağıtımını ithalat yoluyla gerçekleştirmektedir. İnceleme konusu işbirliği sayesinde ilgili pazarda teknolojik ve global deneyim bakımından güçlü bir uluslararası oyuncu, (.....) düzeyinde yatırım gerçekleştirerek yaklaşık (.....) kişiye istihdam sağlayacak bir tesisle üretim faaliyetinde bulunmaya başlayacaktır. Bu üretim sayesinde ilgili pazarda lastik

13-09/119-65

arzında bir artış yaşanacağı muhakkaktır. Bunun da ötesinde yeni kurulacak olan teşebbüsün hedefleri doğrultusunda sektörün ihracat kapasitesinde de artış yaşanması muhtemeldir.

- (49) İşbirliğinin üretim alanında yol açması muhtemel olan bir başka gelişme know-how transferidir. Daha önce belirtildiği üzere, SRI başta Japon üreticiler olmak üzere otomobil firmalarına OEM ekipmanları sağlayan bir teşebbüstür. Dolayısıyla bu alanda eriştiği bir üretim kalitesi ve standarda sahip olduğundan bahsetmek mümkündür. İşbirliğinin tarafı ve yerli girişimci olan AKO da, gerçekleştirilecek işbirliği çerçevesinde lastik üretimi ve teknolojisi konusunda SRI'nın sahip olduğu tecrübe ve bilgi paylaşımından üretim teknolojisi anlamında olumlu dışsallıklar sağlayabilecektir.
- (50) Yukarıda işaret edilen bazı olası rekabet kısıtlamalarına rağmen AKO ve SRI arasında akdedilen münhasır dağıtım anlaşmalarının da bir takım etkinlik kazanımları sağlayacağından bahsetmek mümkündür. Öncelikle, daha sonra yer verileceği üzere AKO'nun lastik üretimi ve dağıtım alanına yaklaşık (.....)'luk pazar payı ile pazarın önemli bir oyuncusu olduğu gerçeği göz önüne alındığında, Türkiye pazarında dağıtım alanında daha geniş bir ağa ve bilgi birikimine sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla SRI'nın veya yeni teşebbüsün kendi dağıtım ağını kurmak yerine AKO'nun mevcut ağından faydalanması önemli bir maliyet avantajı sağlayacak ve tüketicilerin ürün çeşitliliğinden daha kısa sürede faydalanmasına yol açabilecektir.
- (51) Üretim ve dağıtım alanındaki işbirliğinin yol açmasının beklediği bu olumlu gelişmeler bir bütün halinde değerlendirildiğinde işbirliğinin muafiyetin olumlu koşullarından ilki olan, malların üretim ve dağıtımında iyileşme ya da ekonomik veya teknik gelişme sağlama zorunluluğunu karşıladığı anlaşılmaktadır.
- (52) Bir anlaşmaya muafiyet tanınabilmesi için yerine getirilmesi gereken ikinci olumlu koşul, malların üretimi veya dağıtımında sağlanan iyileşmeden elde edilen faydanın tüketicilere yansıtılmasıdır. Muafiyetin bu koşulu esasen anlaşmanın sonuçlarına ilişkin *ex ante* (öncül) bir analiz/tahmin yapmayı gerektirmektedir. Bu alanda değişik ekonomik modellemeler ve varsayımlar kullanılabilmesi elbette mümkündür. Bununla birlikte bu alandaki önemli karinelere biri pazar gücünü ya da hakim durumu haiz olmayan teşebbüslerin arz artışı sağlayan işbirliklerinin ekonominin genel kaideleri uyarınca fiyatlarda düşüş sağlayacağıdır.
- (53) Bu bakımdan değerlendirildiğinde SRI ve AKO arasında üretim alanında gerçekleştirilecek işbirliğinin sonucunda yapılacak üretim tesisinin lastik arzında bir artışa yol açacağı muhakkaktır. Öte yandan sadece ortak üretim süreci ile değil aynı zamanda ithalat yolu ile de bir artış sağlanacaktır. Zira işbirliği kapsamında imzalanan sözleşmeler SRI'ya ait bazı markaların Goodyear tarafından ithaline engel teşkil etmemekte ve fakat AKO'ya da bu imkanı tanımaktadır. İşbirliği taraflarının pazarda fiyatları rakiplerinden ve tüketicilerden bağımsız olarak belirlemelerine imkan tanıyacak bir pazar paylarının olmadığı da göz önünde bulundurulduğunda, arz da yaşanan bu artışın tüketicilere fiyatlarda düşüş olarak yansıtılacağını kabul etmek gerçeklikten uzak bir varsayım olmayacaktır.
- (54) Ayrıca işbirliği ile sağlanacak teknolojik iyileşme tüketicilere sunulacak ürünlerde kalite ve çeşitlilik artışına yol açacaktır. Yine ithalat maliyetlerinin azalması ve kullanılan yaygın dağıtım ağları sayesinde ürünlerin tüketicilere daha etkin bir biçimde ve uygun maliyetlerle ulaşması sağlanacaktır. Tüm bu etkiler birlikte değerlendirildiğinde, tüketicinin de bu işbirliğinden fayda sağlaması beklenmektedir.
- (55) Dolayısıyla arz artışı ve fiyat artışı arasındaki bu muhtemel korelasyon ve işbirliği neticesinde oluşması muhtemel maliyet düşüşü ve ürün kalitesi artışı nedeniyle inceleme konusu işbirliğinin muafiyet koşullarından ikincisi olan malların üretimi veya dağıtımında sağlanan iyileşmeden elde edilen faydanın tüketicilere yansıtılması koşulunu yerine getirdiği anlaşılmaktadır.

13-09/119-65

- (56) Anlaşma, karar veya uyumlu eylem neticesinde ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde belirtilen bir diğer koşuldur. İşbirliğinin, tarafların pazar gücü elde etmesi, pazar gücünü koruması ya da arttırmasına ve böylelikle, fiyat, üretim miktarı, ürün kalitesi, ürün çeşitliliği ya da inovasyon bakımından pazarda olumsuz etkilerin ortaya çıkmasına yol açmaması bakımından öncelikle incelenmesi gereken husus pazar paylarıdır. Bu bağlamda AKO ve SRI'nın işbirliğinin ilk alanı olan lastik üretim pazarındaki paylarına bakılmıştır. Petlas'ın üretim pazarındaki pazar payı 2011 yılında (.....) olarak gerçekleşmiştir. SRI'nın ise Türkiye'de üretimi bulunmamaktadır.
- (57) Üretim adetlerine ilişkin pazar paylarının binek ve hafif ticari, ağır ticari araç ve tarım makineleri lastikleri açısından dağılımına bakıldığında ise Petlas'ın binek- hafif ticari araçlar ile ağır ticari araç lastiklerinin üretimi pazarındaki pazar paylarının (.....)'un altında kaldığı görülmektedir. Bununla birlikte, Petlas'ın tarım makineleri lastiklerinin üretimi pazarında (.....)'in üzerinde pazar payı bulunmaktadır. SRI tarafından yurtiçine satılan ve işbirliği konusu olan "Dunlop", "Falken" ve "Sumitomo" markalı lastiklerin dağılımına bakıldığında, bu lastiklerin binek ve ticari araçlara yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Ortak Girişim Sözleşmesi'nde ise, işbirliği konusu ürünlerin anılan markalı lastiklere ilişkin olduğu anlaşılmakta, bununla birlikte ortak girişim şirketinin ileride SRI tarafından geliştirilecek yeni ürünlerin üretimini yapabilmesine ilişkin olarak hissedarlarca karar alabileceği düzenlenmektedir.
- (58) OEM satışları pazarına bakıldığında ise, Petlas'ın pazar payının 2009, 2010 ve 2011 yıllarında satış adetleri bakımından yapılacak hesaplamada en fazla (.....) olduğu; satış değeri üzerinden yapılacak hesaplamada ise (.....) olarak gerçekleştiği görülmektedir. SRI'nın ise Türkiye'de OEM pazar payı bulunmamaktadır.
- (59) Öte yandan, OEM kanalına yapılan satışlarda teşebbüslerin pazar paylarının araç tiplerine ilişkin olarak üretilen lastikler bakımından ayırımına bakıldığında, Petlas'ın binek ve ticari araç lastikleri pazarında OEM kanalına yapılan satışlar (.....), buna karşın tarım makineleri pazarında ise 2009 yılında (.....) olan pazar payının 2011 yılında (.....)'ya yükseldiği görülmektedir.
- (60) Lastik üreticilerinin yenileme pazarındaki konumlarına ise aşağıdaki tabloda yer verilmiştir. Tabloya bakıldığında, SRI'nın bu pazardaki pazar payının (.....)'in altında kaldığı anlaşılmaktadır. AKO'nun ise 2009 yılında satış adetleri bakımından yapılan hesaplama göre (.....) pazar payına sahip olduğu, diğer yıllarda ise pazar payının (.....) arasında seyrettiği görülmektedir. İşbirliği tarafı iki teşebbüsün pazar payları toplamı ise (.....) arasında değişmektedir.
- (61) Yenileme pazarında teşebbüslerin binek-ticari araç ve tarımsal makine lastikleri bakımından pazar payları incelendiğinde, işbirliği tarafı teşebbüslerin toplam pazar paylarının binek ve ticari araç lastikleri pazarında (.....) aralığında olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, teşebbüslerin tarımsal makine lastikleri pazarında ise (.....) aralığında bir pazar payına sahip oldukları anlaşılmaktadır.
- (62) Sonuç olarak, AKO'nun binek ve ticari araçlara yönelik lastik üretim, OEM ve yenileme pazarı satışlarında pazar payı (.....)'nin altında kalmaktadır. Ayrıca, pazarda Bridgestone, Michelin gibi büyük üretici ve dağıtıcıların dağıtımını yaptığı pek çok marka bulunmakta ve ithalat yoluyla pazara pek çok marka giriş yapmaktadır. Bununla birlikte, AKO'nun tarımsal ürün lastikleri üretimi pazarında (.....)'leri ve aynı ürünlerin dağıtımını pazarında da (.....)'yı bulan bir pazar payına sahip olduğu görülmektedir. İlgili pazarda farklı markaların dağıtımının yapıldığı görülse de tarımsal ürünler pazarında AKO'nun önemli bir pazar payına sahip olduğu ve anılan işbirliği sonrasında ise bu pazarda pazar gücü yaratılma olasılığının güçlendirildiği değerlendirilmektedir.

13-09/119-65

- (63) Kanun'un 5. maddesinde öngörülen son koşul rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması gereğidir. Buna göre, tüketicilere yansıtılan ekonomik gelişme ve iyileştirmenin elde edilmesinde rekabeti daha az sınırlayan bir yöntem mevcut ise anlaşmaya muafiyet tanınamayacaktır. Bu koşula aykırılık, ya izlenen amacın elde edilmesi için rekabetin gereğinden fazla sınırlanması ya da rekabetin sınırlanması gereğinin dahi bulunmaması halinde olabilir. Bildirim konusu sözleşme maddeleri incelendiğinde, AKO ve SRI'ya getirilen satış bölgesine ilişkin kısıtlamaların, ithal ürünlerin tek elden dağıtılmasına ilişkin hükümlerin ve diğer kısıtlayıcı düzenlemelerin know-how aktarımını da içeren anılan işbirliği için gerekli olduğu görülmüştür.
- (64) Tüm bu değerlendirmeler çerçevesinde, SRI ile AKO arasında lastik üretim ve dağıtım pazarında gerçekleşecek işbirliği anlaşmasının binek ve ticari araçlara yönelik lastik ürünleri pazarı bakımından muafiyetin tüm koşullarını sağladığı ve bu nedenle bu alandaki işbirliğine muafiyet tanınabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Tarımsal makinelere yönelik lastik üretimi ve dağıtımını pazarında da bildirim konusu işlemin ekonomik ve teknolojik gelişme yol açarak tüketici faydası doğurması beklenmektedir. Ancak AKO'nun bu ürünlerin üretimi ve dağıtımındaki yüksek pazar payı da dikkate alındığında, bu alanda gerçekleşecek bir işbirliğinin pazar gücü yaratabileceği ve hatta hakim duruma yol açabileceği, bununla birlikte halihazırda ortak girişimin tarımsal makinelere ilişkin lastik üretimi faaliyeti olmadığı hususu göz önünde alındığında, tarımsal makinelere ilişkin lastik üretimi ve dağıtım alanındaki işbirliğine 5 yıl süre ile muafiyet tanınmasının yerinde olacağı kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- 1- Bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı "Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında bir ortak girişim işlemi olmadığına;
- 2- Üretim ve dağıtım alanında gerçekleştirilen inceleme konusu işbirliği anlaşmalarına 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebilecek rekabeti kısıtlayıcı etkiler taşımaları nedeniyle aynı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceğine;
- 3- İnceleme konusu işbirliği anlaşmalarının, 2005/4 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin 3. fıkrası uyarınca anılan Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanmadığına;
- 4- 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde öngörülen şartları sağladığı tespit edildiğinden, söz konusu anlaşmalara,
 - a) Binek ve hafif ticari araçlar ve ağır ticari araçlara yönelik lastiklerin üretimi ve dağıtımını pazarında muafiyet tanınmasına;
 - b) Tarımsal makinelere yönelik lastik üretim ve dağıtımını pazarında ise işbirliği taraflarının pazar payları dikkate alınarak, bu pazardaki anlaşmalara 5 yıl süre ile muafiyet tanınmasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.